

מדינת ישראל

בית הדין הרבני האזורי חיפה

תיק מספר: 835722/2

תאריך: י' באדר ב' התשע"א
(16/03/2011)
המנוח: פלוני
ת.ז:
המבקשת: פלונית
ב"כ: עו"ד אריאלה מיכלין
המתנגד: אלמוני
ב"כ: עו"ד מיקי חשמונאי
הנדון: התנגדות לצו ירושה

מיני-רציו:

* ביה"ד הרבני דחה על הסף התנגדות למתן צו ירושה אחר מנוח ובקשה להעברת הדיון לבית המשפט לענייני משפחה, שהוגשו ע"י מי שטען כי היה הידוע בציבור של המנוח. ביה"ד פסק כי כיוון שמדובר בבני זוג בני אותו מין, אין מדובר ב"נוגע בדבר" אשר הסכמתו דרושה לביה"ד על מנת להסמיך את ביה"ד לדון בבקשה למתן צו ירושה לפי סעיף 155 לחוק הירושה.

* משפחה – ידועים בציבור – בני-זוג חד-מיניים

* ירושה – יורשים על-פי דין – ידועים בציבור

* ירושה – צו ירושה – התנגדות

* בתי-דין – בית-דין רבני – סמכותו

.
התנגדות לבקשה למתן צו ירושה על עיזבון מנוח. המנוח נפטר כשהוא רווק, ללא ילדים, והותיר אחריו את אמו האלמנה, אשר הגישה בפני ביה"ד בקשה למתן צו ירושה על עיזבון המנוח. אלמוני – הטוען שהיה בן זוגו של המנוח, הגיש התנגדות למתן צו הירושה וביקש להעביר את הדיון בהתנגדות לבית המשפט לענייני משפחה. לטענתו, מתקיימים במנוח ובו כל התנאים המנויים בסעיף 55 לחוק הירושה, לפיהם ניתן להכיר בבני זוג כ"ידועים בציבור" לעניין חוק הירושה. לאור אלו, מבקש המתנגד, שביה"ד יקבע כי אין בסמכותו ליתן צו ירושה בעניין המנוח, וכן מבקש הוא להעביר את הדיון בהתנגדות לבית המשפט לענייני משפחה.

.
ביה"ד הרבני האזורי דחה על הסף את ההתנגדות והבקשה להעברת הדיון לבית המשפט לענייני משפחה, מהטעמים הבאים:

על מנת לדחות את בקשת המתנגד על הסף, אין צורך להידרש לשאלה העובדתית, מה הייתה מערכת היחסים שקיימו המנוח והמתנגד קודם לפטירת המנוח. די בכך כי על פי הנטען ע"י המתנגד מדובר בבני זוג מאותו מין, על מנת שנגיע למסקנה כי אין מדובר ב"נוגע בדבר" אשר הסכמתו דרושה לביה"ד על מנת להסמיך את ביה"ד לדון בבקשה למתן צו ירושה לפי סעיף 155 לחוק הירושה.

על פי פסיקת בית המשפט העליון, כאשר מוגשת התנגדות למתן צו ירושה בביה"ד הרבני, בטענה כי המתנגדת הינה "ידועה בציבור" של המנוח, אין ביה"ד הרבני מוסמך לדון בשאלה העובדתית אם אכן מתקיימים במתנגדת התנאים המנויים בסעיף 55 הנ"ל, כל עוד לא הסכימה המתנגדת כי ביה"ד הרבני עצמו ידון בשאלה זו. אולם, במקרה דנן, איננו עוסקים בשאלה העובדתית, אלא בשאלה המשפטית. השאלה היא, האם סעיף 55 הנ"ל חל אף על בני זוג מאותו מין. העיסוק בשאלה משפטית זו נועד כדי לברר, האם המתנגד דעסקינן הינו בגדר "נוגע בדבר" שהסכמתו לסמכות ביה"ד דרושה לצורך דיון בבקשת צו הירושה הנדון. לגישת ביה"ד, כפי שפסקה דעת המיעוט בבית המשפט המחוזי בנצרת בתיק ע"א (נצרת) 3245/03 אין לפרש את המונח "איש ואישה החיים חיי משפחה" גם כ"איש ואיש החיים חיי משפחה". מההיסטוריה החקיקתית עולה כי התכלית הסובייקטיבית של סעיף 55 היא לתת מענה לבני-זוג, בני מין שונה, שמפאת שיקולים או נימוקים שונים נמנעים מלהתחתן האחד עם השני, אך עדיין יש להם פוטנציאל לבוא בברית הנישואין על-פי דיני המעמד האישי שלהם, ובלבד שבאותו הזמן אין הם מצויים בקשר נישואין עם בן-זוג אחר. לשונה של הוראת סעיף 55 לחוק היא ברורה וחד-משמעית, ולא ניתן לקרוא לתוכה כל תכלית אחרת מלבד התכלית הסובייקטיבית המתייחסת לאיש ואישה. לשנות את הוראת סעיף 55 לחוק ומשמעותה מסורה למחוקק ובית-המשפט אינו בן חורין לתת לה פירוש הסותר את הכתוב בה.

פסק דין

בפנינו התנגדות לבקשה למתן צו ירושה על עיזבון המנוח פלוני (להלן - המנוח).

המנוח נפטר ביום כ"ט כסלו תשע"א (5.12.2010) כשהוא רווק, ללא ילדים, והותיר אחריו את אמו האלמנה, אשר הגישה בפנינו בקשה למתן צו ירושה על עיזבון המנוח (להלן - המבקשת).

ביום 28/01/2011 הגיש מר אלמוני התנגדות למתן צו הירושה (להלן - המתנגד), וביקש להעביר את הדיון בהתנגדות לבית המשפט לענייני משפחה.

לטענת המתנגד, הוא והמנוח הכירו לפני כתשע שנים באתר הכרויות באינטרנט. לאחר שניהלו קשר רומנטי במשך חמש שנים, הם עברו להתגורר יחדיו בדירה שכורה במשך כשנתיים וחצי. הם חיו כזוג לכל דבר ועניין, קיימו משק בית משותף, רכשו ביחד ריהוט וציוד אחר לבית ובילו יחד בחופשות בארץ ובחול.

לדבריו, לפני כחצי שנה עברו בני הזוג להתגורר בדירה הרשומה ע"ש המנוח. במשך התקופה שבה התגוררו המנוח והמתנגד בדירה שכורה, עמדה

דירת המנוח ריקה, לאור העובדה שהדירה נמצאת בקרבה רבה לדירות של בני משפחה קרובים של המנוח, ומתוך שהמנוח והמתנגד העדיפו לשמור על פרטיותם ולהתגורר במרחק מהם.

לטענת המתנגד, מתקיימים במנוח ובו כל התנאים המנויים בסעיף 55 לחוק הירושה, התשכ"ה-1965, לפיהם ניתן להכיר בבני זוג כ"ידועים בציבור" לענין חוק הירושה. המתנגד מפנה ל-ע"א 714/88 שנצר נ' ריבלין (מאגר נבו) וכן אל [ע"א 1717/98 בלאו נ' פוזש](#) (מאגר נבו). באשר ל"ידועים בציבור" בני אותו מין, מפנה המתנגד אל [ע"א \(נצרת\) 3245/03 ירושת המנוח ש.ר ז"ל נ' היועמ"ש לממשלה ואח'](#) (מאגר נבו) וכן אל [תמ"ש 6960/09 \[פורסם בנבו\]](#) (מאגר משפטי Law data).

לאור אלו, מבקש המתנגד, שבית הדין יקבע כי אין בסמכותו ליתן צו ירושה בעניין המנוח, וכן מבקש הוא להעביר את הדיון בהתנגדות לבית המשפט לענייני משפחה.

בתגובה לבקשה להעברת הדיון בהתנגדות לבית המשפט לענייני משפחה נטען ע"י ב"כ המבקשת, כי היא אשה אלמנה כבת 80 אשר המנוח היה בן יחיד עבודה, אליו הייתה קשורה בעבודות והיווה כל עולמה. לטענתה, המתנגד יודע היטב שהוא אינו "יורש" של המנוח ואינו "הידוע בציבור" שלו, וכל מאבקו נובע מבצע כסף מכוער ונבזה על גבה של אישה מבוגרת, כאובה, בודדה, ובעלת אמצעים כלכליים דלים.

ב"כ המבקשת מוסיף ומציין, שכל הפסיקה שצורפה להתנגדות ולבקשה להעברת הדיון אינה רלוונטית, מאחר והמתנגד אינו הידוע בציבור של המנוח, אלא היווה לכל היותר אחד ממאהביו של המנוח, אשר התיר לו להתגורר בבית המנוח לתקופה קצרה עובר לפטירתו - הא ותו לא. בכל אופן, המבקשת הותירה את ההחלטה בעניין העברת הדיון לבית המשפט לשיקול דעתו של בית הדין.

קיימנו דיון ביום ט"ז אדר א' התשע"א (20/02/2011), ושמענו את באי כח הצדדים.

לאחר העיון, נראה לנו כי יש לדחות על הסף את ההתנגדות והבקשה להעברת הדיון לבית המשפט לענייני משפחה. לשם כך, אין לנו צורך להידרש לשאלה העובדתית, מה היתה מערכת היחסים שקיימו המנוח והמתנגד קודם לפטירת המנוח. די לנו בכך כי על פי הנטען ע"י המתנגד מדובר בבני זוג מאותו מין, על מנת שנגיע למסקנה כי אין

מדובר ב"נוגע בדבר" אשר הסכמתו דרושה לנו על מנת להסמיך את בית הדין לדון בבקשה למתן צו ירושה לפי סעיף 155 ל**חוק הירושה**.

על פי סעיף 55 ל**חוק הירושה** -

"מעין צוואה"

55. איש ואשה החיים חיי-משפחה במשק-בית משותף אך אינם נשואים זה לזה, ומת אחד מהם ובשעת מותו אף אחד מהם לא היה נשוי לאדם אחר, רואים את הנשאר בחיים כאילו המוריש ציווה לו מה שהנשאר בחיים היה מקבל בירושה על פי דין אילו היו נשואים זה לזה, והוא כשאין הוראה אחרת, מפורשת או משתמעת, בצוואה שהשאיר המוריש."

על פי פסיקת בית המשפט העליון, כאשר מוגשת התנגדות למתן צו ירושה בבית הדין הרבני, בטענה כי המתנגדת הינה "ידועה בציבור" של המנוח, אין בית הדין הרבני מוסמך לדון בשאלה העובדתית אם אכן מתקיימים במתנגדת התנאים המנויים בסעיף 55 הנ"ל, כל עוד לא הסכימה המתנגדת כי בית הדין הרבני עצמו ידון בשאלה זו (**בג"ץ 4122/02 בת חן גרוני נ' בית-הדין הרבני הגדול ירושלים נז (1) (537)**).

במקרה דנן, איננו עוסקים בשאלה העובדתית, אלא בשאלה המשפטית. השאלה היא, האם סעיף 55 הנ"ל חל אף על בני זוג מאותו מין. עיסוקנו בשאלה משפטית זו נועד כדי לברר, אם המתנגד שבפנינו הינו בגדר "נוגע בדבר" שהסכמתו לסמכות בית הדין דרושה לצורך דיון בבקשת צו הירושה שבפנינו (ראו: **בג"ץ 5918/07 פלונית נ' בית-הדין הרבני הגדול** (פורסם במאגרים משפטיים), [פורסם בנבו], פסקה 15; ע"א 421/54 עטיה נ' ברדה, פ"ד ט 1205, 1209; **בג"ץ 293/52 עמיצור נ' יו"ר ההוצל"פ בימ"ש מחוזי ת"א ואח', פ"ד ז 98; בג"ץ 168/56 דוד חרל"פ נ' הרב א. ל. רביץ ואח' פ"ד יא, 175**).

אומנם דעת הרוב בבית המשפט המחוזי בנצרת בתיק **ע"א (נצרת) 3245/03** שאוזכר ע"י ב"כ המתנגד הייתה, כי ניתן לפרש את המונח "איש ואישה החיים חיי משפחה" גם כ"איש ואיש החיים חיי משפחה". דעה זו אינה מקובלת עלינו.

אנו מאמצים את העמדה המשפטית המפורטת של דעת המיעוט בפסק הדין הנ"ל, שנכתבה ע"י נשיא בית המשפט המחוזי בנצרת, השופט מ' בן דוד,

אשר הסביר, באר היטב, כי הפרשנות של דעת הרוב אינה יכולה להתקבל. גם אנו סבורים כי מההיסטוריה החקיקתית עולה כי התכלית הסובייקטיבית של סעיף 55 היא לתת מענה לבני-זוג, בני מין שונה, שמפאת שיקולים או נימוקים שונים נמנעים מלהתחתן האחד עם השני, אך עדיין יש להם פוטנציאל לבוא בברית הנישואין על-פי דיני המעמד האישי שלהם, ובלבד שבאותו הזמן אין הם מצויים בקשר נישואין עם בן-זוג אחר.

מסכימים אנו, כי לשונה של הוראת סעיף 55 לחוק היא ברורה וחד-משמעית, ולא ניתן לקרוא לתוכה כל תכלית אחרת מלבד התכלית הסובייקטיבית המתייחסת לאיש ואישה. לשון החוק אינה סובלת את הפירוש שלפיו עניינה גם ב"איש ואיש" או גם ב"אשה ואשה". הסמכות לשנות את הוראת סעיף 55 לחוק ומשמעותה מסורה למחוקק ובית-המשפט אינו בן חורין לתת לה פירוש הסותר את הכתוב בה.

כדבריו של השופט ישעיה טישלר, שופט בית המשפט לענייני משפחה בבאר שבע:

"...אתהפך שבע פעמים (כלשונו של השופט מ. חשין) ולא אבין, כיצד זה ניתן "למתוח" את הפרשנות הלשונית של הביטוי "איש ואישה" לעבר הפרשנות שהכוונה גם לבני זוג בני אותו מין.

... דעתי היא, שפרשנות לגיטימית של הביטוי "איש ואישה" מאפשרת רק מסקנה אחת: זכר ונקבה. כל פרשנות אחרת נראית בעיני מאולצת, גם אם היא באה לשרת מטרה של קידום ערכים של ליברליות ופתיחות חברתית." ([תע \(ב"ש\) 1320/08 פלוני נ' פלונית; פורסם בנבו](#))

לאור האמור, ההתנגדות למתן צו הירושה והבקשה להעברת התיק לבית המשפט לענייני משפחה, נדחים בזאת.

המשך הדיון בבקשה למתן צו לענייני ירושה יעוכב ל-30 יום, על מנת לאפשר למתנגד להגיש ערעור לבית הדין הגדול. היה ויוגש ערעור כאמור, יעוכב הדיון עד למתן פסק דין בערעור.

ניתן ביום י' באדר ב' התשע"א
(16/03/2011)

הרב מאיר קאהן - דיין

הרב מיכאל בלייכר - דיין

הרב יצחק שמואל גמזו - אב"ד

הרב יצחק שמואל גמזו /2/835722-54678313

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)